

Kulturno razvojno društvo Venček
Dutovlje 66, 6221 Dutovlje
drustvo.vencek@gmail.com

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Dunajska cesta 22

1000 Ljubljana

E-pošta: gp.mkgp@gov.si

Predmet: Pripombe na Predlog načrta sanacije gozdov, poškodovanih v požaru Goriški Kras od 15. julija do 1. avgusta 2022 (Zadeva št. 340-75/2022)

Kulturno razvojno Društvo Venček iz Dutovelj izkazuje interes sodelovanja v predmetni javni razpravi skladno s 6. in 7. členom Statuta društva, na podlagi katerega izvaja naloge spodbujanja zavedanja o snovni in nesnovni kulturni dediščini naselij na Krasu, si prizadeva za varovanje, ohranjanje in valorizacijo kulturne dediščine in kulturno identiteto ter tradicijo Krasa, spodbuja in ozavešča krajanje in drugo javnost o pomenu varovanja in zaščite naravnega okolja, naravnih vrednot ter vizualne in simbolne kakovosti kulturne krajine kot del kulturne identitete Krasa ter sodeluje pri kulturnih, umetniških in drugih razvojnih programih drugih skupin in organizacij znotraj in zunaj Občine Sežana. Skladno s tem zasleduje več ciljev, med drugim tudi, da sodeluje v javnih razpravah o kulturnih, razvojnih in turističnih programih ter prostorskih načrtih območij na Krasu.

Na podlagi javno objavljenega gradiva na spletni strani Občine Komen: *Predlog načrta sanacije gozdov, poškodovanih v požaru Goriški Kras od 15. julija do 1. avgusta 2022* (https://www.komen.si/objave/sporocila_za_javnost/2022101207492694/), podajamo pripombe na dokument. Kulturno razvojno Društvo Venček ugotavlja, da v dokumentu ni zajeta celostna obravnava degradiranega območja, v katero bi bila enakovredno vključena zaščita in valorizacija nepremične kulturne dediščine, ampak le sklic na izdano strokovno mnenje ZVKDS (Priloga 3). Takšna splošna navedba pušča odprt prostor izvajalcu sanacije, da ravna po lastni presoji brez obvezne participacije kompetentne stroke. Manjka nadzorna funkcija pri izvedbi del s strani pooblaščenega konservatorja na strani ZVKDS, pri vseh delih na predmetnem območju. Močno nas skrbi ohranjanje in zaščita suhozidov kot izjemne dediščine Krasa, ki je najprej kulturna prvina, vendar predstavlja v turistično-gospodarskem smislu tudi ekonomsko vrednost. Ker posamični suhozidi niso ločeno kulturno-varstveno zaščiteni bodo lahko nehote degradirani, zato je nadzorstvena funkcija strokovnjakov ZVKDS in drugih strok zelo pomembna.

Ugotavljamo, da pri načrtu realizacije predloga sanacije manjka interdisciplinarni pristop sanacije območja, predvsem v strokovni participaciji krajinskih arhitektov in zgodovinarjev. Nenazadnje obstaja edinstvena priložnost na regionalni in državni ravni, da se območje sanira na način, da se ohrani čim več tradicionalnih kulturnih prvin krajine in zagotovi trajnostna funkcionalnost. Kakovost prostora, avtentičen preplet naravne s kulturno krajino, poleg

seveda že identificiranih posebej zaščiteneh kulturnih objektov in ostalin prepoznanih s strani ZVKDS, bi morali biti enakovredni cilji ciljem načrta protipožarne sanacije na Goriškem Krasu. Takšen pristop k prenovi bi lahko postal odličen strokovni model prenov, ki bi se standardiziral tudi pri morebitnih drugih prenovah prostora na Krasu in širše po Sloveniji.

V luči ugotovitev podajamo sledeče predloge:

1. da se obstoječi dokument dopolni z ločeno prilogo- akcijskim podrobnim načrtom ohranjanja, varovanja in zaščite kulturne dediščine in ne zgolj ločeno zaščiteneh kulturnih objektov ampak celotne kulturne krajine z upoštevanjem tradicionalnih prvin, skladno z Zakonom o varstvu kulturne dediščine, izdanim mnenjem ZVKDS (št. 842-6/2022-3340-34 z dne 19.9.2022) in priporočili Odloka o urejenosti naselij in krajine izdanih s strani Ministrstva za okolje in prostor, 20.6.2022;
2. da se oblikuje interdisciplinarna skupina strokovnjakov (krajinskih arhitektov, arhitektov-konservatorjev, zgodovinarjev, naravovarstvenikov ...), ki bo izvajala monitoring nad izvedbo projekta za celoten čas projekta varovanja in zaščite naravne in kulturne dediščine in o napredku projekta periodično obveščala javnost;
3. da se s ciljem zagotavljanja dolgoročnega ohranjanja naravnih vrednot, biotske pestrosti ter posebnih krajinskih lastnosti začne uradni postopek za vzpostavitev posebnega statusa krajinskega parka na degradiranem območju, s čimer bi zagotovili zavarovano območje tako narave kot kulturne krajine na višjem nivoju ter omogočili aktivacijo pripadajoče socialne, ekološke in vizualne funkcije prostora;
4. v sanacijski načrt je potrebno aktivno vključiti poleg občin tudi strokovne deležnike s področja gospodarskega razvoja kot npr. Območno razvojno agencijo Krasa in Brkinov, ki je odgovorna za splošno gospodarsko kot tudi turistično razvojno funkcijo na tem območju ter Partnerstvo kraške suhozidne gradnje kot podporno strokovno institucijo s področja ohranjanja tradicionalne gradnje kraških zidov,
5. da bi spodbudili aktivno sodelovanje lokalnega prebivalstva in lastnikov zemljišč pri obnovi predlagamo, da občine pristojne za območje sanacije, objavijo skupni medobčinski javni razpis za subvencioniranje obnov kraških suhih zidov po vzoru Občine Sežana: <https://www.sezana.si/razpis/615542>, sredstva pa se financirajo iz različnih integralnih virov ali evropskih sredstev. V primeru šibke odzivnosti lokalnega prebivalstva ali drugih objektivnih razlogov, bi bilo smiselno vložiti dodatne napore v ohranitev in obnovo suhozidov tudi npr. z aktivacijo dodatne delovne sile preko t.i. javnih del Zavoda za zaposlovanje, saj delo ni niti fizično niti umsko zahtevno. Ob ustreznem strokovnem nadzoru gradnje pa bi hitreje in finančno ugodneje dosegli zastavljene cilje. Pri tem bi dosegli več multiplih ekonomskih in socialnih učinkov.

Dutovlje, 19.10.2022

Tomaž Novak, predsednik društva s
člani društva Venček